

Herstelproject Onstaborg

1. Vooraf

Op de laatste dag van 2018 kreeg wij als Dorpsbelangen Sauwerd-Wetsinge het bericht dat de gemeente Winsum eigenaar was geworden van het Onstaborg-terrein. Een letterlijke vreugdesprong volgde want eindelijk kon het plan uit de jaren '90 van de vorige eeuw worden opgepakt en tot uitvoer worden gebracht. In 2016 heeft Dorpsbelangen een Plan van Aanpak (PvA) voor een herstelproject Onstaborg opgesteld. Dit is vervolgens ingediend bij Landschapsbeheer Groningen in het kader van Kansrijk Groningen¹. Het project is destijds beoordeeld en gehonoreerd met een subsidie van €150.000. Daarmee kan nog niet het volledige plan worden uitgevoerd maar wel de eerste start worden gemaakt. Voor de verdere financiering is zijn er nog verschillende mogelijkheden. Waaronder ook, mocht de hoogspanningslijn 380KV definitief niet onder de grond gerealiseerd worden, het Landschapsplan ter compensatie voor de realisatie van de (nieuwe) hoogspanningslijn.

Tijdens een bijeenkomst van Dorpsbelangen op 20 maart jl. zijn de Ijsbaanvereniging, de Historische Kring Ubbega, De stichting Onstaheerd, Kunstvloed en direct omwonenden bijgepraat over de plannen. Afgevaardigden uit deze betrokkenen zullen deelnemen in een op te richten begeleidingswerkgroep. De rest van het dorp en belangstellenden krijgen een toelichting tijdens de algemene ledenvergadering op 22 mei as. Op deze site willen we periodiek de vorderingen van het project voor eenieder presenteren. Mocht je nu al vragen hebben dan kun je contact opnemen met Alfred Huinder, namens Dorpsbelangen (info@sauwerd.nl).

2. Het plan

Het plan omvat het terugkeren van de Onstaborg – een Groningse borg die hier eeuwen geleden heeft gestaan. Niet echt als kasteel, maar in een plattegrond als reconstructie op het oorspronkelijke terrein. Anders geformuleerd: "Verbetering van de ijsbaan in combinatie met een historisch verantwoorde reconstructie van het voormalig Borgterrein, met nadrukkelijke aandacht voor archeologie, landschap en recreatiemogelijkheden". De plaatselijke economie krijgt hiermee ook een impuls - het project biedt volop kansen voor culturele en economische ontwikkeling .

In grote lijnen omhelst het plan dat de grachten rondom het Borgterrein worden uitgediept en verbreed. Daarmee wordt het weer duidelijk zichtbaar dat het voorheen grachten zijn geweest en ontstaat een royale ijsbaan. Daarnaast kan door het verbreden van de (verbinding)sloot een verbinding worden aangebracht tussen de haven van Sauwerd en de gracht. Op die manier zou de gracht 's zomers kunnen dienen voor kano's en 's winters als ijsbaan. Hiervoor is het noodzakelijk dat nabij het haventje een (kano)duiker in de Singelweg wordt aangebracht. Het voorste (oude) gedeelte van de ijsbaan kan dan middels het aanbrengen van een klein dijkje bij winterdag onder water worden gezet zodat ook op dit deel kan worden geschaatst en de ijsbaankeet zijn plaats en functie kan behouden.

Ondanks de afgravingen is de borgstee beschermd als een terrein met "zeer hoge archeologische waarde". Dit betekent dat de mogelijkheden om het terrein te ontwikkelen beperkt zijn en in alle gevallen in overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (Ministerie van OCW) zal moeten gebeuren. De RCE zal vanuit de archeologische bescherming vermoedelijk alleen instemmen met een ondiepe (ca. 50 cm.) uitgegraven gracht. Een dergelijke ondiepe gracht is vermoedelijk in de winter juist prima bruikbaar als ijsbaan. Momenteel is archeologisch onderzoeksbureau Salisbury het terrein middels geofysisch en booronderzoek in kaart aan het brengen. De resultaten hiervan worden in juni verwacht waarna dit met de RCE kan worden besproken om de noodzakelijke vergunning te verkrijgen.

Daarnaast is het de bedoeling om de band tussen de voormalige kerk (vanaf begraafplaats Hoogpad) en de borgstee te versterken. Het kerkterrein is al opgeknapt met veel gevoel voor de cultuurhistorie. Zo zijn de muren van de kerk in het gras middels bestrating zichtbaar gemaakt en zijn de grafstenen opgeknapt. In de 18^e eeuw was er sprake van een brug tussen de borg en de kerk. Restanten van het muurwerk waar de brug op rustte zijn nog herkenbaar in het talud. Het aanbrengen van een wandelloopbrug ('hoogholtje') die borg en kerk wederom verbindt, herstelt zo letterlijk en figuurlijk de band tussen borg, wierde en kerk. Aan de andere kant van het borgterrein is het de bedoeling ook een hoogholtje te plaatsen zodat middels een wandelpad richting de Onstaheerd kan worden gewandeld. Aandachtspunt hierbij is dat de hoogholtjes ook voor mindervalide- en rolstoelgebruikers gepasseerd kunnen worden.

De archeologische en landschappelijke kant willen we met name gaan benadrukken door het in het zicht brengen of in het landschap markeren van funderingen, een wandelpad op het borgterrein creëren, het plaatsen van informatieborden maar ook door middel van moderne mediatechnieken zoals het ontwikkelen van een app op de smartphone waarmee het verleden weer tot leven gebracht kan worden.

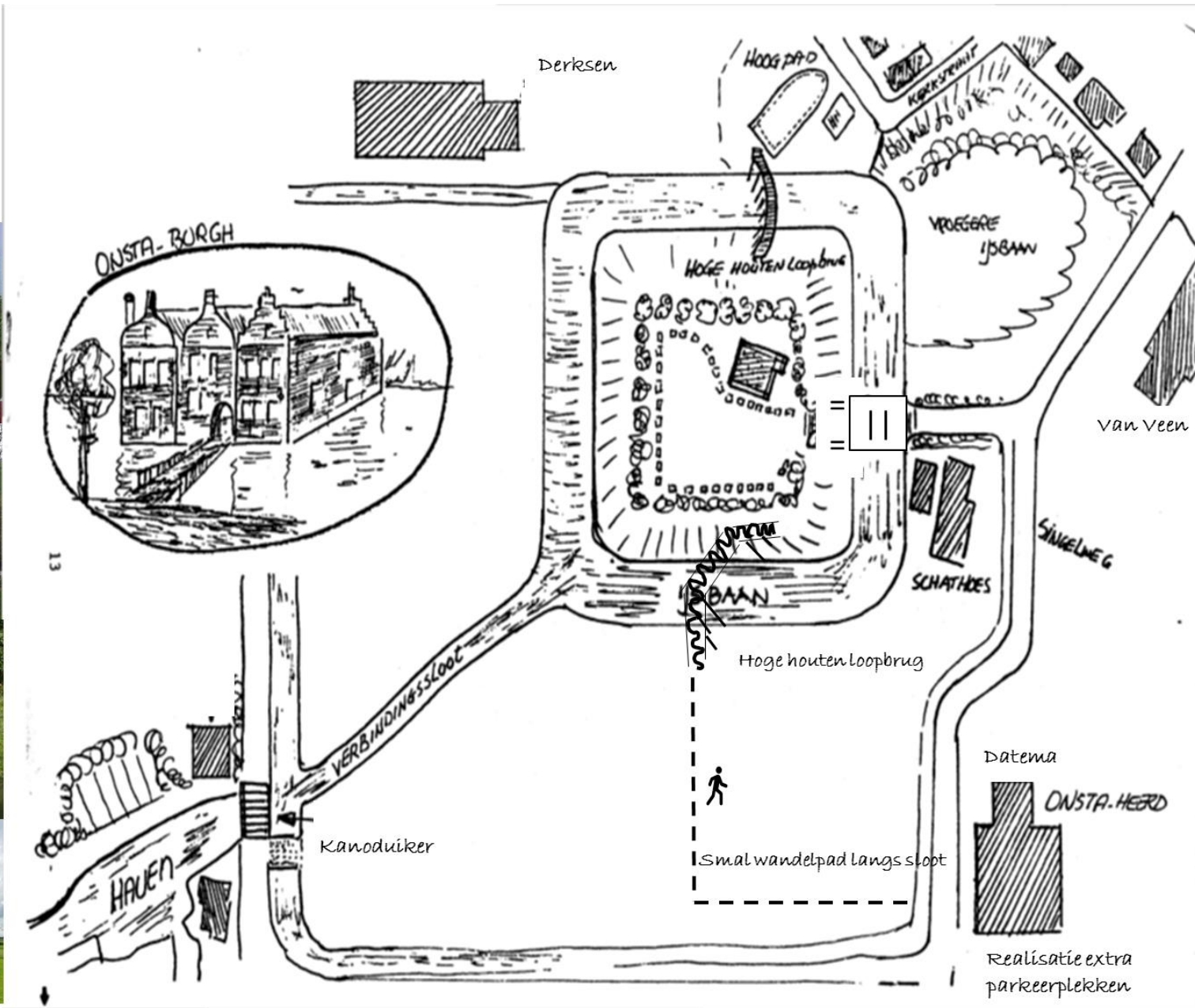
Met bovengenoemde ingrepen en aanpassingen in het landschap komt het borgterrein weer tot leven. Voor zowel dorpsbewoners als geïnteresseerden in de geschiedenis van Groningen wordt het terrein een mooie wandelroute van grote cultuurhistorische waarde. Samen met de recent gerenoveerde molen in Wetsinge en de uitkijktoren in het kerkje van Wetsinge wordt het terrein rond Sauwerd en Wetsinge een zeer interessante plek voor 'dagjesmensen'. Dit, en de mogelijkheid om met de kano tot in Sauwerd te kunnen komen, zal voor de lokale ondernemers van grote waarde kunnen zijn.

3. Plattegrond

Het volgende plaatje geeft een schematisch beeld van de mogelijke plannen en voorzieningen.

1: Kansrijk Groningen

Dit project is onderdeel van Dorpsvisies en landschap dat wordt uitgevoerd door Landschapsbeheer Groningen. Het programma is onderdeel van Kansrijk Groningen. Dit is de overkoepelende naam voor alle programma's die zijn opgesteld door maatschappelijke organisaties, overheden en NAM om de leefbaarheid in Groningen te versterken en kansen te creëren. De coördinatie hiervan ligt bij de Nationaal Coördinator Groningen. Het programma wordt gefinancierd door NAM. Met het programma Dorpsvisies en landschap worden projecten mogelijk gemaakt die aansluiten bij actuele dorpsvisies en de kwaliteit van de (groene) woonomgeving verbeteren. Ook de provincie Groningen draagt bij aan dit project.

Landschapsbeheer
Groningen

